A°. 1829. No. 99.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 20 Augustus.

Berigten van het oorlogstooneel.

Uit het Russische hoofdkwartier te Aidos den 26sten Julij.

Na de zegevierende gevechten van den 17den, 18den en 19den Julij, liet de opperbevelhebber het leger over den Balkan trekken, welk gebergte zoo langen tijd als een onoverkomelijke schutsmuur van het Turksche rijk is beschouwd. De regter kolonne van den generaal *Rüdiger* bereikte den 20sten Julij Fünduti-Deree, terwijl hare voorhoede tot Aiwadschik doordrong. De linker kolonne, onder bevel van den generaal *Roth*, kwam [illegible] te Palinbano op de kruin van den Balkan. Het tweede korps onder den graaf *Pahlen* bleef met het hoofdkwartier te Derwisch-Jowan en aan den Kamtschick.

De admiraal *Greigh* liep met een eskader van 3 linieschepen, verscheidene fregatten en een groot aantal vaartuigen met levensmiddelen den zeeboezem van Mesambri binnen, en bombardeerde deze plaats gedurende drie uren.

Den 21sten Julij kwam de generaal *Rüdiger* te Aiwadschick, en zijne voorhoede, onder den generaal *Shiroff*, te Erketsch, een dorp op den top van den grooten Balkan gelegen. De generaal *Roth* kwam te Eraclia aan; zijne voorhoede bleef te Paliobano, en een detachement bezette het dorp en voorgebergte van Eminee. Het hoofdkwartier en het legerkorps van den graaf *Pahlen* namen hunne stelling tusschen het dorp Arnautlar en Fünduti-Deree.

Den 22sten Julij ging de voorhoede van den generaal *Rüdiger* de zuidelijke afhelling van het Balkan-gebergte af. Eene vijandelijke afdeeling wilde haar voor een oogenblik den doortogt door eene bergpas betwisten. De jagers van het 37ste regement beantwoordden het musketvuur van den vijand niet, maar wierpen hem, met gevelde bajonet, binnen weinige oogenblikken overhoop. Van de 2000 man werden op de vlugt 131 man krijgsgevangen gemaakt.

In den morgen van dien dag trok de generaal *Roth* over den Balkan tot Palinbana. Door het steile terrein werd zijn marsch aanvankelijk belemmerd; hij moest het bataljon pionniers [illegible], die uit de infanterie genomen waren, versterken, om eene baan te maken, en bij Monastir-Kioi de voorhoede van een vijandelijk legerkorps terugwerpen, welke de beweging der kolonne trachtte tegen te houden, maar zich spoedig genoodzaakt zag, naar de kleine rivier Inschi-Kioi-Deree terug te trekken. De seraskier *Abdul-Rachman*, die over de troepen aan den Kamtschick, de bezettingen van Mesambri, Achioliu en Burgas, en het legerkorps tegen over Sisipolis het bevel voerde, had de vlugtelingen van den Kamtschick verzameld, en zich met 6 à 7000 man op den regter oever van de Inschi-Kioi-Deree begeven, waarschijnlijk met oogmerk om, zoo in het middelpunt, alle plaatsen aan de golf van Burgas te dekken en degenen onzer kolonnes, die tot Monastijr-Kioi zouden doordringen, den strijd aan te bieden.

De generaal *Roth* trok met 3 regementen kavallerie en eene rijdende batterij door dit dorp; 4 bataljons en 8 ligte stukken geschut volgden hem. Hij viel de stelling des vijands dadelijk aan, zonder de aankomst der hoofdmagt van zijne kolonne af te wachten. *Abdal Rachman*-pacha en zijn korps weerstonden het vuur onzer batterijen slechts weinige oogenblikken; zij verlieten hunne positie, en werden 10 wersten ver zoo hevig vervolgd, dat zij zonder zwaardslag twee strandbatterijen, elk van 4 kanonnen, en eene werf, waarop juist eene korvet van 25 stukken was gereed gemaakt, in de steek lieten. Er werden bovendien 400 krijgsgevangenen gemaakt, en 7 vaandels en 4 kanonnen op den vijand veroverd. De generaal *Roth* liet de verdere vervolging der vlugtenden aan de kozakken over, en zond van dit punt zijne voorhoede naar Mesambri. Deze plaats is versterkt, en een verschanst kamp voor de landtong, welke de stad met het vaste land verbindt, dekte den toegang tot dezelve. Zoodra de infanterie de uhlanen aan het hoofd der voorhoede bereikt had, werden onze batterijen tegen het verschanste kamp gerigt; derzelver vuur werkte zoo sterk, dat de bezetting van 875 man deels door ons kartetsvuur verplet werd, deels, van schrik bevangen, de wapens nederleide en zich onvoorwaardelijk overgaf; 3 kanonnen en 2 vaandels vielen den overwinnaars in handen. Onze batterijen wendden zich nu zonder tijdverlies tegen de vesting zelf, welke door haar geheel bestreken werd. De in Messambri bevelvoerende *Osman*-pacha, die te gelijker tijd door het eskader van den admiraal *Greigh* bedreigd, en door het geschut van den generaal *Roth* hard geprangd werd, besloot spoedig zich aan den laatsten over te geven, en er werd overeengekomen, hem den nacht te laten, om het garnisoen en de ingezetenen tot de overgave voor te bereiden. In den morgen van den 23sten Julij werden de sleutels der stad met 10 vaandels en 15 stukken geschut overgeleverd; terwijl de pacha zelf zich met 100 Turksche beambten en 2000 krijgsgevangenen overgaf aan de autoriteiten, die belast waren hen naar Rusland te vervoeren.

Het hoofdkwartier was den 22sten Julij te Erketsch en den 23sten te Inschi-Kioi, waar een gedeelte van het tweede korps zich met hetzelve vereenigde, terwijl de andere helft van hetzelve te Kellelet gebleven was. De kolonne van den generaal *Rüdiger* marscheerde den 23sten Julij op Achtaria. Een vijandelijk korps trok voor haar terug naar Aidos en liet in zijn kamp in gemeld dorp eene groote hoeveelheid munitie en twee veldstukken achter. De bezetting van Achiolie, door den snellen togt en de zegepraal onzer armee kleinmoedig geworden, verliet in den morgen van denzelfden dag de verschansingen dezer vesting, welke door de afdeeling der manschap van een linieschip onzer vloot, dat voor deze plaats kruiste, bezet werden. Wij vonden hier 14 kanonnen, 1 mortier, 3 kruidmagazijnen en 1 zoutmagazijn. De voorhoede van den generaal *Roth*, welke de generaal-majoor *Nabel* aanvoerde, ontving inmiddels van den opperbevelhebber den last om op Burgas aan te rukken, en de generaal *Roth*, om zijne voorposten tot Romelij-Kioi op den weg naar Aidos uit te zetten. Toen de generaal *Nabel* in den morgen van den 24sten de vesting Burgas naderde, had het garnisoen van deze plaats de vermetelheid, hem te gemoet te trekken; hetzelve werd dadelijk door de regementen uhlanen van de 4de divisie aangevallen en op de vlugt gedreven. De generaal *Nabel* nam den vijand vooreerst 2 veldstukken af, waarmede dezelve uitgetogen was, en, terwijl hij de Turken met de sabel tot aan de verschansingen van Burgas terugdreef, drong hij met de vlugtenden te gelijk de vesting binnen. De bezetting liet alles in de steek en redde zich, geheel in verwarring, door de zuidelijke poorten van de stad. Tien kanonnen, allerlei magazijnen, en het bezit van dit gewigtige punt zijn de tropheen van deze luistervolle wapenfeiten. Den 21sten begaf zich [illegible] *diger* naar Eskibaschli; een gedeelte van het tweede korps bezette Achcharia. Het overig gedeelte van de armee legerde zich in de centrale stelling van Grieksch Inschi Kioi neven het hoofdkwartier.

De togt der armee naar den Kamtschik was den groot-vizier te Schumla zoo volkomen verborgen gebleven, dat hij eerst 4 dagen na ons vertrek van deze vesting, en alzoo den 21sten Julij, een korps van 9 regementen geregelde infanterie, een regement geregelde kavallerie en 1000 Delis te paard met 3 veldstukken afzond, om den post van Kuprikioi te hulp te komen. Zij verlieten Schumla onder bevel van *Ibrahim* pacha en *Mehmed*-pacha. Toen dit vijandelijke korps bij den Kamtschik aankwam, vernam het, dat de verschansingen aldaar reeds door onze troepen ingenomen en bezet waren. De pacha's trokken aanvankelijk eenige wersten terug en namen daarop hunne rigting naar Tschengi en naar het dorp Sudschuluko, waar zij den 23sten Julij bleven, onzeker, waartoe zij besluiten zouden. Nadat zij echter in den avond van denzelfden dag vernomen hadden, dat *Abdul-Rachman*-pacha in de vlakten van Burgas geslagen was, marscheerden zij op Aidos, waar zij in den avond van den 21sten Julij aankwamen.

Den 25sten gaf de opperbevelhebber aan den generaal *Rüdiger* order, om op Aidos aan te rukken, op 4 of 5 wersten afstands van deze plaats eene stelling in te nemen, om de bijeentrekking onzer troepen af te wachten, en Aidos alleen aan te vallen indien hij zich van eenen gelukkigen uitslag kon overtuigd houden. De generaal *Roth* moest zijnen marsch bespoedigen en zich in twee linien achter de troepen van den generaal *Rüdiger* plaatsten; terwijl het korps van den graaf *Pahlen* op Rumilij-Kioi en Aidos, tot op eenen afstand van 4 wersten van laatstgemelde plaats, zou aanrukken. De pacha's achtten dit oogenblik gunstig voor hunne plannen. Zij besloten, het hoofd onzer armee aan te vallen, voor dat de overige troepen aangekomen waren. De Turksche ruiterij, door eene afdeeling infanterie ondersteund, deed eenen uitval uit Aidos, en tastte de kozakken van den generaal *Rüdiger* aan, die op de positie terugtrokken. In het front aangevallen, en zeker van zijne overwinning op den vijand, zond de generaal *Rüdiger* eene brigade uhlanen regts af, en liet ze zoo marscheren, dat zij om den linker vleugel van den vijand kon heentrekken. Het vuur onzer batterijen en de beweging der uhlanen misten hunne uitwerking niet. De Turksche voorhoede werd over hoop

geworpen en genoodzaakt, in wanorde naar Aidos terug te trekken. De generaal *Rüdiger* volgde ze met 8 bataljons en 16 kanonnen. Voor de plaats aangekomen, vond hij het Turksche korps, sterk 6 à 7000 man infanterie, achter en ter zijde van de stad geposteerd, leunende met den linker vleugel tegen de oude verschansingen, welke de vijand weder begon te herstellen. Overwegende, dat de stad de sleutel tot deze stelling was, rigtte de generaal *Rüdiger* zijne batterijen op de massa des vijands, en liet twee bataljons met de bajonet op de verschansingen der stad losgaan. Aanvankelijk verdedigde zich de vijand met hardnekkigheid; maar spoedig binnen de verschansingen en de kromme straten van Aidos ingedrongen, werd hij van alle kanten uiteen gedreven en door onze dappere jagers geslagen. De indruk dezer snelle beweging was zoo groot, dat de Turksche regementen achter Aidos zich ontbonden, en langs de voetpaden naar den Balkan en in de rigting van Karnabat de vlugt namen. De uhlanen en kozakken wierpen zich terstond op de vlugtenden, en rigtten een groot bloedbad onder hen aan, terwijl de infanterie alles afmaakte, wat niet zoo gelukkig was geweest zich in den eersten oogenblik door de vlugt te redden. Het Turksche kamp viel geheel in onze handen. Men vond in hetzelve 600 tenten, 500 vaten buskruid, 3000 soldaten-mantels en vele wapens; den vlugtenden nam men 4 vaandels en 4 stukken geschut af, die zij nog van Schumla mede genomen hadden. De stad en de omtrek is met een groot aantal vijandelijke lijken bedekt; het getal gevangenen is minder groot en bedraagt slechts 220 man. Ons verlies bedraagt naauwelijks 100 man.

Door dit luisterrijk gevecht werden de operatiën van den overtogt over den Balkan besloten. Te gelijker tijd overrompeld en geslagen, hadden de Turken geen tijd, de vlakten bij Burgas van derzelver ingezetenen te ontblooten, die, voor het grootste gedeelte uit christenen bestaande, in dezen oogenblik rustig hun landelijke arbeid voortzetten. In de havens van de Zwarte Zee heerscht groote levendigheid.

— De berigten van het observatie-korps te Jenibazar, van den 23sten Julij, melden, dat de generaal *Krassowskÿ*, nadat hij den 15den en 22sten eene verkenning tot aan de voorwerken van de verschanste legerplaats van Schumla gedaan had, den 23sten naar Jenibazar teruggekeerd is, zonder dat hij op zijnen marsch door den vijand verontrust werd.

De generaal *Poncet*, militaire kommandant van Sisipolis, deed den 24sten Julij eenen uitval op de verschanste legerplaats des vijands bij het dorp Atei. Bij zijne aannadering trokken de Turken dadelijk in hunne redouten terug, en eenige wersten verder, in de nabijheid van het dorp Tschinganni-Eski Lessij, lieten zij den generaal *Poncet* hun gansche geschut achter, uit 4 veldstukken bestaande.

WARSCHAU, den 12den Augustus.

Zoo even wordt hier de tijding ontvangen, dat de generaal *Paskewitsch*, bij het vervolgen van den vijand, de versterkte plaats Hassankale genomen heeft, en ook Erzerum zegepralend binnengerukt is. — Twee pacha's, benevens een groot aantal manschappen, zijn krijgsgevangen gemaakt, en twee honderd kanonnen, alsmede een groote voorraad van allerlei behoeften veroverd geworden.

PARYS, den 16den Augustus.

De heeren *Courvoisier*, benoemd tot minister van justitie, *de Montbel*, benoemd tot minister van eeredienst en onderwijs, en *de Rigny*, benoemd tot minister van marine, zijn eergisteren te Parijs aangekomen. Heden verzekert men stellig dat de admiraal *de Rigny* voor den ministerspost bedankt heeft.

De heer *Mangin*, die tot prefect van politie is benoemd, behoort tot de partij der ultra-roijalisten.

Aan de vijf afgetreden ministers, die niet weder in andere betrekkingen zijn geplaatst, is een pensioen van 12,000 franken verleend. De heer *de la Fernonnaÿs*, voorlaatste minister van buitenlandsche zaken, heeft er een van 16,000 franken bekomen.

— Volgens een der dagbladen, heeft de heer *Hÿde de Neuville*, vorige minister van marine, den heer *de Polignac*, thans minister van buitenlandsche zaken, dezer dagen ronduit gezegd, dat zijn ontslag te Londen, waar de heer *de Polignac* gezant was, ook daarom is begeerd, omdat de opkomst der Fransche marine in Engeland met leede oogen is aangezien en men daar niet wilde dat Frankrijk zich tot eene zeemogendheid zou verheffen.

BRUSSEL, den 17den Augustus.

De Keizerin van Brazilië is gisteren middag met haar gansche gevolg door deze stad gekomen.

GEND, den 17den Augustus.

Gisteren namiddag is H. M. de keizerin van Brazilie alhier aangekomen. H. M. is de dochter van prins *Eugenius Beauharnais*, gewezen onder-koning van Italie, is genaamd *Amelie Auguste Eugenie* en naauwelijks 17 jaar oud. Zij begeeft zich van hier naar Ostende.

— De *Catholique* meldt heden, dat de prins aartsbisschop aan alle dekens en pastoors van zijn bisdom eenen rondgaanden brief gezonden heeft, waarbij hij hen verwittigt, dat de seminariën in het begin van October aanstaande nog niet zullen geopend worden, gelijk men had kunnen verwachten. De dekens en pastoors worden derhalve uitgenoodigd, om eenige jonge lieden bij zich aan huis te onderwijzen. Van de besluiten van den 20sten Junij ll., waarbij de bijwoning van het *Collegium Philosophicum* facultatief wordt verklaard en bepalingen omtrent de opneming van kweekelingen in de bisschoppelijke seminariën worden gemaakt, zegt de aartsbisschop, dat zij het onheil van de katholijke kerk in ons midden nog verzwaard hebben.

— De nieuw benoemde bisschoppen zijn tot heden niet in dienst getreden.

's GRAVENHAGE, den 16den Augustus.

Gisteren voor den middag hebben de beide bataljons der schutterij van deze residentie, in tegenwoordigheid van Z. K. H. den prins van Oranje en van Hoogstdeszelfs drie zonen, naar de schijf geschoten. De prijzen, bestaande in gouden repetitiehorologien, versierd met een oranjelint en gouden cachetten en sleutels, zijn behaald geworden door *Johannes van Onselen*, schutter, staande bij de eerste compagnie van het eerste bataljon, en door *A. C. P. Vrijman*, korporaal van de vijfde kompagnie van het tweede bataljon. Z. K. H. heeft beide schutters met den behaalden prijs geluk gewenscht en tevens zijne tevredenheid betuigd over de bewijzen van vorderingen, door de schutterij in het algemeen gegeven. Een dejeuner, in eene daartoe opgerigte tent door den heer kolonel *C. C.* baron *van Boetzelaar*, aan Z. K. H. aangeboden, werd door Hoogstdenzelven aangenomen, gedurende hetwelk de Prins zich op de minzaamste wijs met de heeren officieren heeft onderhouden. Ook de schutters zijn op eenige ververschingen onthaald.

DYK- EN POLDERBESTUREN.

Aan de Redactie!

In uw geacht Dagblad van 6 Augustus ll. N°. 93, heeft de ondergeteekende een verslag gevonden, omtrent het verhandelde in de vergadering der Staten van *Gelderland*, over het reglement op het beheer der rivierpolders, waarin met korte woorden en weinig naauwkeurig wordt gewag gemaakt van hetgeen door hem, tot staving van zijn gevoelen, in gemelde vergadering, en wel in de zitting van den 18den Julij 1829, is gezegd; waarom hij u verzoekt, bijgaande stuk, zijnde bijna woordelijk door hem zoodanig uitgesproken, eene plaats te gunnen.

De Voorst, den 15den Augustus 1829. VAN RECHTEREN.

Edel Groot Achtbare Heeren!

Geroepen zijnde om mijne stem uit te brengen, omtrent de voorstellen in U. Ed. Gr. Achtb. vergadering gedaan, alle strekkende tot omverwerping van het door Z. M. gearresteerd polder-reglement, zullen U Ed. Gr. Achtb. niet van mij verwachten het verhaal van den toestand, waarin zich vele polders bevinden, noch minder de opsomming der voordeelen, die, mijns inziens, van eene verbeterde polder-administratie te verwachten zijn, ook niet de verdediging van verscheidene artikelen van dit reglement, door eenige der leden dezer vergadering aangerand. Neen, Edel Gr. Achtb. Heeren! ik gevoel mij niet geroepen ons eigen werk te prijzen, of terug te komen op bepalingen, door de staten-vergadering in den jare 1825 gemaakt, hoezeer die ook tegen mijne opinie mogen strijden; daar het door *deze vergadering* aangenomene reglement, thans geen punt van deliberatie kan uitmaken, en ik, zoo wel als vele andere toenmalige leden der Staten, mijne meening aan die der meerderheid heb moeten onderwerpen.

Onder de artikelen, bij die vergadering uitdrukkelijk opgenomen, en waartegen ik mij heb trachten te verzetten, is het nu gewraakte 77ste artikel, te vinden in de door de staten opgezondene redactie, onder N°. 87, en overgenomen uit de wet van 1815, op de parate executie.

De gedane voorstellen komen mij echter voor te zijn: gewigtig voor de provincie, belangrijk voor de ontwikkeling van constitutionnele beginselen zoo wel, als van ons staatsregt, maar niet te min van een zeer teederen en bedenkelijken aard.

Het zij mij vergund deze voorstellen nader te ontleden, en, ten einde in geene herhalingen te vallen, stuksgewijze toe te lichten.

Ad 1°. De oorsprong van het bij koninklijk besluit van 28 December 1828, N°. 114, gearresteerd reglement op de [illegible] zoude zijn [illegible]

Bij de daarstelling, zouden handelingen plaats gevonden hebben, inbreuk makende op de magt der Staten. Hetwelk daaruit zoude zijn af te leiden, dat de dijk- en polder-reglementen zouden zijn van eenen *contractuelen aard*, en de daarstelling, behoudens eenige regelen van administratie, welke dan mildelijk aan de regering zouden overgelaten worden, geheel en alleen van de geërfden zijn afhankelijk.

Men heeft op gisteren Uw Ed. Gr. Achtb., op grond eener deductie van den heer ROUKENS, omtrent den *Cirkel van de Ooij*, en gewapend met deze autoriteit, de vooronderstellingen, omtrent de wijze hoedanig polders en polder administratiën zijn ontstaan, als geschiedkundige daadzaken voorgedragen. — Jammer maar dat de bewijzen voor deze droomen der verbeelding verre te zoeken zijn, en dat de eerste officiele stukken betrekkelijk het beheer der polders, de landbrieven der hertogen van GELDER van 1321 en volgende jaren, even zoo vele sprekende bewijzen opleveren, dat juist het *tegenovergestelde waar is*, en de eerste *wettelijke* bepalingen in de polders, uit den boezem der souvereine magt zijn ontstaan, zoo als alle opvolgende besluiten, omtrent de administratie der polders, bij voortduring denzelfden oorsprong gehad hebben.

Doch waartoe langer U Ed. Gr. Achtb. bezig gehouden met de bestrijding, van, zonder het minst bewijs, vreemd en ongepast opgestelde grondbeginselen, hier, waar de grondwet den te betreden weg voorschrijft, gaan wij over tot eene korte geschiedenis van het thans voorloopig goedgekeurde, door eenige leden zoo zeer gewraakte reglement op de rivier-polders in *Gelderland*.

De staten benoemden in 1818, gedrongen door de *veelvuldige klag*ten tegen de bestaande administratie in de polders, eene commissie, bestaande uit de heeren: J. DYCKMEESTER, H. J. DYCKMEESTER, VAN NISPEN TOT PANNERDEN, VAN PALLANDT VAN EERDE, VERMEULEN, VAN RENNIKOM, VAN DEDEM VAN VOSBERGEN en mij, en dit wel bij stemming door beslotene briefjes, om het groote gewigt, daar aan gehecht, met last om de dijk- en polder-reglementen te herzien en gepaste voordragten aan de vergadering te doen.

Deze commissie, dezer uit leden bestaande, van welke men ten minste eenige kennis konde vooronderstellen, doch alnu door een lid dezer vergadering beschuldigd, het haar opgedragen werk onberaden en zonder kennis van zaken te hebben volbragt; en dit nog wel, na verloop van zeer langen tijd, bragt, in de staten-vergadering *van 1819*, dus in de eerste vergadering na het ontvangen der commissie, een rapport en concept-reglement ter tafel van deze vergadering, hetwelk, gedrukt en rondgedeeld tusschen de leden, in een volgend jaar, een nader punt van onderzoek voor dezelve werd.

Na herhaalde veranderingen in het eerste ontwerp, door de staten zelve, of commissien uit dezelve daargesteld, na alle aanmerkingen der verschillende statsleden, besturen en belanghebbenden te hebben gehoord, werd, eindelijk door U Ed. Groot Achtb. in de staten-vergadering van het najaar 1825 het reglement, hetwelk alnu met *weinige veranderingen* is goedgekeurd, gearresteerd.

Ziedaar Edel Groot Achtb. heeren den ongrondwettigen oorsprong van dit reglement!

2°. De circumscriptie zoude verworpen zijn, en bij dezelve niet gelet op de uit genoegzaam alle de polder districten ingekomene bezwaren. Art. 2 van het reglement bepaalde:

„*De circumscriptie der polder-districten zal door Z. M., na ingewonnen consideratien der provinciale staten, (welke vooraf door de daarbij belanghebbende besturen zullen hooren) worden geregeld.*" De vaststelling dezer zaak werd aan Z. M. geheel overgelaten.

De Staten zonden alle stukken voor en tegen, bij hen ingekomen, op, verklaarden de ter hunner tafel gebragte circumscriptie wel *niet goed, wegens de groote zwarigheden, in derzelver invoering gelegen*, doch droegen ook geene andere aan den Koning voor. Dezelve is echter door Z. M., ingevolge de bevoegdheid, bij Art. 1 van het reglement aan Hoogstdenzelven gegeven, met eenige wijzigingen vastgesteld. — Kan die nu gezegd worden verworpen te zijn, of ongrondwettig daargesteld? Liet de Staten-vergadering de regeling derzelve niet aan den Koning over?

Men heeft vele aanmerkingen vooral op dit gedeelte van het reglement hooren maken. Het is mogelijk, dat de ondervinding de gegrondheid van eenige derzelve zal bewijzen; de meesten zijn echter of overdreven of geheel van grond ontbloot, zoo als het op gisteren gehoord betoog, dat *Hernen en Heumen* geen belang bij den Polder van *Maas en Waal* zouden hebben, daar deels binnen den dijkkring gelegen, [illegible] gelegen en bij doorbraken tot eene aanmerkelijke diepte onder water loopen. Het zoude te wijdloopig worden meerdere verkeerde daadzaken daaromtrent op te geven. Dit is genoeg om de anderen haar waarde te kunnen schatten.

3°. Het Reglement zoude bepalingen bevatten, strijdig met de grondwet. Deze beschuldiging is te onbepaald, om die te kunnen beantwoorden. Ik heb daarin zoodanige bepalingen niet gevonden.

Het tijdstip, om dit te debatteren, is thans niet daar. Het voor en tegen, is genoegzaam in de Staten-vergadering van 1825 ontwikkeld. Genoeg dat de Staten het Reglement hebben voorgedragen, en Z. M. hetzelve heeft goedgekeurd; dat het bij de vergadering van 1829 geen onderzoek kan uitmaken of het grondwettig of niet is. Waartoe, Edel Groot Achtb. Heeren! zoude het toch leiden, indien elke opvolgende staten-vergadering de reglementen, door hunne voorgangers gemaakt, wilden herzien, en aan den toetssteen der grondwet onderwerpen?

4°. Vele bepalingen zouden anders door de Staten zijn voorgedragen, dan die zijn aangenomen.

De bepalingen, welke anders door Z. M. zijn vastgesteld, dan door de Staten voorgedragen, zijn weinig belangrijk; U Ed. Gr. Achtb. hebben die zelve gedeeltelijk uit het stuk van den heer VAN NISPEN kunnen nagaan. Zij grijpen in geene der grondbeginselen door U Ed. Groot Achtb. aangenomen, of bij de wet van 1810 en die van December 1811 vastgesteld, welke beide, de een aan den regter en den anderen aan den linker oever der *Waal* executoir zouden zijn, indien het gouvernement die ingevoerd had, — *en eigenlijk de laatst goedgekeurde reglementen zijn, van welke de grondwet zegt, dat zij den voet van beheer uitmaken.* Wat nu betreft het regt des Konings tot het maken van bijvoegingen en veranderingen, zoo vind ik in de grondwet zoo wel als in de gezonde rede en de ondervinding daarvan, de mij overtuigendste bewijzen.

Art. 146 der grondwet draagt aan de Staten op het maken van reglementen en ordonnantien van provinciaal belang, doch onderwerpt die aan de goedkeuring des Konings. Uit de goedkeuring vloeit voort het denkbeeld van *vaststelling*, zoo als uit art. 149 het regt van *schorsing van reeds daargestelde besluiten* volgt. Uit de *vaststelling* moet noodwendig regt tot *wijziging en verandering* volgen, vermits anders, de Staten, bij hunne *voorstellen*, den Koning bij zijne *weigering volhardende*, de *beslissende magt* zoude ontbreken, en niets zoude *kunnen vastgesteld worden*, en de provincie *zonder reglementen blijven*.

Daar deze nu die reglementen *niet kan ontberen* wordt, *die stelling* absurd. — De grondwet kan zoodanige niet bevatten.

Doch het denkbeeld, daaromtrent zoo juist door den heer VAN RAPPARD ontwikkeld, neemt bij mij allen zedelijken twijfel weg omtrent des Konings bevoegdheid tot verandering en vermeerdering der door de Staten ontworpen reglementen.

Bij de grondwet zijn, aan de gemeente-besturen, aan de Staten, aan den Koning en de Staten-Generaal bijzondere attributen, bepaalde grenzen van magt aangewezen.

Niet aan de Staten, maar aan den Koning kan het dus staan, die artikelen in de provinciale reglementen op te nemen, welke *binnen* de bepaling der Koninklijke, *buiten de kring* der Staten magt gelegen zijn. — De staten konden daarover niet raadplegen, geene voordragt doen.

De verschillende niet menigvuldige artikelen, welke wezenlijk zijn ingelast of vermeerderd, zijn alle van dezen aard, zoo als breedvoerig door ons medelid, den heer VAN RAPPARD, is betoogd; waarom ik daaromtrent in geene herhaling zal treden, en alleen nog aanmerken, dat, als de wettigheid der reglementen zoude kunnen betwist worden, omdat door het hoog bestuur bijvoegingen zijn geschied of artikelen zijn weggelaten, er geen enkel reglement in *Gelderland* bestaat, hetwelk den toets zoude kunnen doorstaan, en ik de geheele vergadering der Staten, van hare oprigting af, voor onwettig zoude moeten houden, als zijnde ten gevolge van reglementen, op eene ongrondwettige wijze ontstaan, bijeengekomen.

Dat zoodanige voorstellen, tot anarchie leiden, behoeft geen betoog. Ik zal dezelve steeds blijven bestrijden. Zij werpen de maatschappelijke orde omver.

5°. De provisionele uitvoering zoude verwarring doen ontstaan.

Ik kan niet inzien *welke*, en indien het waar is, dat de ondervinding de beste leermeesteres is, en dat de gebreken in oppervlakkig meest volmaakt schijnende wetten en reglementen, eerst bij de uitvoering ontdekt worden; dan kan men de voorzigtigheid en benevolentie, door Z. M. bij vaststelling van het reglement op de rivier-polders betoond, niet hoog genoeg schatten. — Op de aangegeven en zoo ik meen wederlegde gronden, waagt men van U Ed. Gr. Achtb. welwillendheid:

1°. Een adres aan den Koning, om het reglement provisioneel buiten werking te houden.

2°. Vooral met betrekking tot de circumscriptie.

Sedert 1818 is het reglement in deliberatie. — In het jaar 1825 dragen de Staten hetzelve voor. — De Koning keurt dit op het eind van het jaar 1828 goed, en de Staten zullen in 1829, voor dat een enkel artikel is ingevoerd, de buiten werking stelling vragen! — Men wil dit vooral, met betrekking tot de gearresteerde circumscriptie; maar welke moet dan gevolgd worden? Staat die niet met het reglement in te naauw verband, om van hetzelve gescheiden te worden? Wat voor zwarigheid kan er in vereeniging van districten bestaan, daar geene vereeniging of vermenging van schulden plaats vindt, en al de vereenigde polders met hunne buren binnen eenen ringdijk zijn gelegen, en met dezelve een belang hebben?

3°. Men wil nader onderzoek en meer wettig verhoor der belanghebbende polders en grondbezitters.

Deze zijn alle in 1826 gehoord. De stukken voor en tegen zijn ter tafel van de staten-vergadering gebragt, en aan Z. M. ter beoordeeling ingezonden. Wij weten niet op welke *wijze* die besturen *wettiger* zouden kunnen gehoord worden, ten ware de voorstellers alleen, het geen zij zelven verrigten, als wettig wilden beschouwen.

Indien zij het verhoor voor onwettig geschied achten, waarom werd dit bezwaar niet in de vergadering van 1826 voorgebragt, toen de circumscriptie bij de staten-vergadering in deliberatie was? — Men heeft zich [illegible] de grondbeginselen van [illegible] het reglement verbood dit. — Er staat met zoo vele woorden: dat de *besturen* zouden gehoord worden.

4°. Eene nader gewijzigde voordragt aan Z. M. in de aanstaande vergadering te doen.

Men stelt U Ed. Gr. Achtb. eene nadere voordragt voor, tot vervanging van een stuk, hetwelk bij U Ed. Gr. Achtb. van 1818 tot 1826 in deliberatie is geweest, en dat alnu dit stuk door Z. M. staat ingevoerd te worden, en aan elk een, na verloop van 3 jaren, het vragen van verbetering vrij staat.

5°. Gedeputeerde staten aan te schrijven, om de uitvoering van het gearresteerde reglement te laten in staat.

Men kan zich over zoodanig voorstel niet genoeg verwonderen. — De staten zouden gedeputeerde staten aanschrijven om de uitvoering van een *koninklijk besluit* te schorsen! Het ongerijmde en verwijtende van zoodanig voorstel, zal toch wel geen bewijs behoeven.

Doch, Edel Groot Achtb. Heeren! Ik wil niet langer dit betoog uitrekken. Ik heb mij onthouden op personaliteiten te antwoorden. Het is beneden U Ed. Gr. Achtb., dezelve aan te hooren, zoo als het beneden mij zoude zijn, daaromtrent met leden dezer vergadering te twisten.

Men heeft beweerd dat gedeputeerde staten, met betrekking tot de attributien, hun bij het reglement opgedragen, weinig gerustheid aanboden; doch men vergat waarschijnlijk, dat, gedeputeerde staten door de staten verkozen en zoo doende met Hun Ed. Gr. Achtb. vertrouwen vereerd, de geheele vergadering, in de personen hunner gedeputeerden, op de onbetamelijkste en verregaandste wijze wordt aangerand.

Ik zal op de boven ontwikkelde gronden, en speciaal aangezien, dat, 1°. het door Z. M. vastgestelde reglement door de Staten na rijpen rade is voorgedragen en dienvolgens heeft eenen grondwettigen oorsprong, — 2°. Hetzelve voor drie jaren is aangenomen en eerst na dit tijdstip aan een nader onderzoek kan onderworpen worden, voor dien tijd alle betoogen tegen hetzelve voor voorbarig en ongepast moeten gehouden worden, — tegen alle adressen aan Z. M. den Koning tot intrekking of wijziging van het voorgeld reglement stemmen.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 19den Augustus 1629 werd *Wezel* bij verrassing ingenomen.

Den 19den dito 1666 overleed de Nederlandsche kunstschilder FRANS HALS.

Den 19den dito 1772 werd GUSTAAF III, Koning van *Zweden*, tot souverein verklaard.

Den 20sten dito 1566 nam de beeldenstorm in *Antwerpen* eenen aanvang.

Den 20sten dito 1609 werd het octrooi verleend tot vergrooting der stad *Amsterdam*.

Den 20sten dito 1666 rigtten de Engelschen eene vreeselijke brandstichting aan in het *Vlie*.

ARNHEM, den 20sten Augustus.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 19 Aug. 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 5 D., gevallen 0 D.
Den 20 dito 2 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 10 D.

Op den Huize HUNDEREN onder TWELLO, den 13den Augustus 1829, beviel van eene DOCHTER, *ANNA JACOBA VAN DER HUCHT*, geliefde Echtgenoot van J. KERKHOVEN.

Volgens reeds lang gevreesde, maar nu tot droevige zekerheid gewordene tijding, is op den 8sten April 1828, bij Zr. Ms. troepen, in de OOST-INDIEN, te SOURACARTA overleden, de Hoog Wel Geboren Heer *ANTHONY GEORGE* Baron *VAN LYNDEN TOT OLDENALLER.*

AMORTISATIE SYNDICAAT.
DOMANIALE VERPACHTING.

De AGENT van het DOMEIN te *ARNHEM* zal, op Zaturdag den 29sten Augustus 1829, des middags ten 12 ure, in het *Roode Hert* te *Apeldoorn*, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur aldaar, in het openbaar aan de meestbiedende, voor een tijdvak, aanvang nemende met den 15den September 1829, ten middernacht, en eindigende den 31sten Maart 1831, mede ten middernacht, Verpachten den TOL No. 10 bij *Milligen*, op den grooten weg der 1ste Klasse No. 1, gedeelte van *Amersfoort* naar *Deventer*; waarvan de Conditien van heden, voor een ieder ter visie liggen, ten kantoren van den Heer Administrateur der Domeinen in het eerste ressort te *Arnhem*, en van den Agent van het Domein aldaar, zoo mede ter Secretarie van het Gemeente-Bestuur te *Apeldoorn.*

De Agent voornoemd,
J. VAN LAMSWEERDE.

---

§ § § De Notarissen *P. WIEGAND* en *D. A. VAN MUNSTER*, te *Nijmegen*, als daartoe gelast van de Erfgenamen van wijlen den Hoog Wel Geboren Heer *C. W. LE MERCIER VAN RAPPARD VAN BALGOOY*, zijn voornemens op Maandag den 31sten Augustus 1829, des namiddags om 3 uren, in het locaal der Notarissen, in de Scheidemakersgasch te *Nijmegen*, op hoogen te doen inzetten, om 14 dagen daarna, zijnde den 14den September, te worden verkocht,

Onder *BALGOOY en KEENT.*

1o. Vijf perceelen UITERWAARDEN WEILAND, te zamen, groot 10 Bunders, 96 Roeden en 37 Ellen.

2o. Zestien perceelen BINNEN WEILAND, te zamen groot 32 Bunders, 75 Roeden en 10 Ellen.

3o. Veertien perceelen BOUWLAND, HOUTGEWAS, en VISSCHERY, groot te zamen 14 Bunders, 87 Roeden en 20 Ellen.

4o. Twee HUIZEN, met bijbehoorende TUINEN, BOOMGAARDEN, HOUTGEWAS en BOUWLAND, zamen groot 2 Bunders, 47 Roeden en 60 Ellen.

Onder *MEERASSELT.*

5o. Een perceel UITERWAARDEN WEILAND, *de Dijkhuizen* genaamd, groot 98 Roeden.

6o. Drie perceelen BINNEN WEILAND en BOUWLAND, groot 2 Bunders, 12 Roeden en 55 Ellen.

Onder *WYCHEN.*

7o. Twee perceelen BINNEN WEILAND en BOUWLAND, onder *Lienen*, aan den Zeegdijk, groot 3 Bunders, 69 Roeden en 20 Ellen.

8o. Twee perceelen BOUWLAND, genaamd *het Lingelaarsbosch*, zamen groot 3 Bunders en 81 Roeden.

9o. Twee perceelen HEIDEGROND, gelegen aan den *Woerdschen* en *Heumenschen weg*, groot 5 Bunders en 66 Roeden.

Onder *NEERBOSCH.*

10o. Een perceel HOUTGEWAS en WEILAND, den *Everdenkamp* genaamd, groot 4 Bunders en 25 Roeden.

De voorwaarden van verkoop zullen, met de bewijzen van Eigendom, acht dagen voor den inzet, ten Kantore van den Notaris *WIEGAND*, te *Nijmegen*, en een afschrift daarvan ten huize van *H. VAN LUENEN*, Gemeente-Ontvanger te *Balgooy* (die ook de aanwijzing zal doen) ter lezing liggen.

In Naam des Konings.
Verkooping ter Rolle van Geregtelijke Uitwinningen bij de Regtbank ter eerster instantie, zitting houdende te TIEL, *Provincie* GELDERLAND.

1o. Van A. Een HUIS en ERF, volgens informatie, thans bewoond door, en in huur bij BAREND GILTAY en HENDRIK KOOYMAN, benevens de daarbij staande BERG, groot ongeveer een en twintig Roeden en twee en twintig Ellen, en belend ten oosten ADRIANA VAN GAMEREN en west de gemeene straat. Op prijs gesteld voor *f* 25.

B. Een stuk BOUWLAND, in den *Blijerburg* gelegen, in pacht, ingevolge opgave, bij EVERT DEN DRYVER, Cz., belend ten oosten de gemeene straat, ten westen MARTINUS DEN DRYVER, ofte wie; gemeld stuk Bouwland is groot ongeveer negen en negentig Roeden en zeven Ellen. Op prijs gesteld voor *f* 10.

C. Een stuk, ongeveer de helft, WEILAND en de wederhelft BOUWLAND, groot te zamen ongeveer een Bunder, negen en zestig Roeden en drie en tachtig Ellen; zijnde een gedeelte van vijf Bunders, negen Roeden en negen en veertig Ellen, waarnaast oost de Kade van de stad *Bommel* en west de gemeene straat; gedeeltelijk, ingevolge opgave, in pacht bij JAN VAN OS, en het overige in eigen gebruik. Op prijs gesteld voor *f* 25.

D. Een stuk BOUWLAND, groot ongeveer zeventig Roeden en zes en zeventig Ellen, in *het Blok Steegakker*, waarnaast geland oost en west de gemeene straat ofte wie; in pacht, volgens opgave, bij HENDRIK DREESSEN. Op prijs gesteld voor *f* 5.

E. Een stuk WEILAND, groot ongeveer een Bunder, negen en zestig Roeden en drie en tachtig Ellen, in *het Blok de Haren*, *Koks-Kampen* genaamd, waarnaast geland oost EVERT DEN DRYVER, Cz., west het Dorp en de Vicarie van *Tuil*, in eigen gebruik. Op prijs gesteld voor *f* 25.

En F. Een jonge KERSSEN BOOMGAARD, groot ongeveer twee en veertig Roeden en vijf en veertig Ellen; waarnaast is geland oost en west de gemeene straat, ofte wie, in eigen gebruik. Op prijs gesteld voor *f* 15.

Alle welke perceelen zijn gelegen te *Tuil*, Schoutambt *Haaften*, Kanton *Geldermalsen*, Arrondissement *Tiel*, Provincie *Gelderland*.

2o. Een stuk WEILAND, in *het Blok de Eweijden*, te *Waardenburg*, Gemeente van dien naam, Kanton *Geldermalsen*, Arrondissement *Tiel*, Provincie *Gelderland* gelegen, groot ongeveer een Bunder, acht en negentig Roeden en veertien Ellen, belend ten oosten den Heer Baron VAN AYLVA, west de Erven DIRK VAN DER LINDE, ofte wie. Op prijs gesteld voor *f* 20.

Alle welke perceelen zijn gearresteerd als Onroerende Goederen, ten laste van *DIRK BARON TIMMERMAN* en *SUSANNA JOHANNA DEN DRYVER*, Echtelieden, wonende te *Haaften*; ter rekwisitie van den Wel Edelen Geboren Heer *EDMOND WILLEM VAN DAM VAN ISSELT*, Lid der Provinciale Staten van *Gelderland*, benoemd tot Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, thans wonende te *Geldermalsen*, als Sequester der Goederen, toebehoorende aan de minderjarige Kinderen van wijlen den Heer en Mr. *P. A. DE ROOCK*, bij Vrouwe *JOHANNA SONMANS DE MAN* verwekt, hebbende tot Procureur den Heer *HERONIMUS VAN WESSEM*, te *Tiel*, in plaats van Mr. *WILLEM DE MAN*, zijnen voormaligen Procureur, thans Notaris te *Culenborg*.

Bij Proces-Verbaal, gedateerd den twaalfden Februarij 1800 vier en twintig, behoorlijk geregistreerd, waarvan ten zelfden dage Copie is gelaten bij den Heer *A. J. KERWEY*, Griffier bij het Vredegeregt van het Kanton *Geldermalsen*, *A. VAN DER HEER*, Schout van *Haaften*, en *M. SPILLENAAR*, Schout van *Waardenburg*; overgeschreven op het Bureau der Hypotheken te *Tiel*, den [illegible] Maart daarna, en ter Griffie van de Regtbank van eerster instantie, zitting houdende te *Tiel*, den dertienden dierzelfde maand.

De drie lezingen der memorie van lasten hebbende plaats gehad, zal er op Maandag den 31sten Augustus 1829, des voormiddags om elf uren, ter Rolle van Geregtelijke Uitwinning bij bovengemelde Regtbank worden overgegaan tot de voorloopige toeschatting van gemelde Goederen.

Helgeen verklaart,
H. VAN WESSEM,
Prokureur.

---

§ § § Te *Zutphen*, in het Koffijhuis *het Zwijnshoofd*, zal, in het openbaar, en wel 's namiddags ten 2 ure, op den 2den September 1829, bij finale gunning, geveild worden: het door juffrouw de Weduwe *G. H. RENSINK*, te *Zutphen*, nagelaten ERVE *het Langeler*, onder *Hengelo*, in den *Noordijk*, daaronder begrepen de KATERSTEDE *het Ellenkamp*, (in massa niet alleen, maar ook bij vijf perceelen; en aan te wijzen door *H. BROEKMAN*, onder *Hengelo*). — Alsmede een PAKHUIS te *Zutphen*, in de Kolenstraat, V. 890.

Zijnde omtrent de Veil-Conditien narigt te bekomen ten Kantore van den Notaris *SCHLUITER*, te *Zutphen.*

---

† † † Te *Zutphen*, in *het Zwijnshoofd*, zal op den 27sten Augustus 1829, des voormiddags ten 11 ure, de FINALE TOESLAG geschieden, van het Buitengoed *AKERENK*, [illegible] Couranten [illegible]

---

† † † Men vraagt in HUUR of te KOOP, tegen November eerstkomende, in eene der steden *Zutphen* of *Deventer* een geschikt WOONHUIS voor een talrijk gezin. Iemand hierop reflecterende adressere zich, met opgave van Huur of Koopprijs en beschrijving van het Huis, mits brieven franco, onder letter B., aan den Heer *H. G. T. CRONE*, op de N. Z. Voorburgwal, te *Amsterdam.*

---

§ § § Een BAROUCHET *minima*, een NIEUWE KAR *minima*, een CHAIS voor een paard, een ROLLETJE of BROMMERT, een SLEE of SLEEPKOETS, zeer gemakkelijke RYTUIGEN op Veeren en Riemen. Te koop bij *H. RADEMAKER*, Mr. Zadelmaker te *Nijmegen*; brieven franco.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.